

การออกแบบบรรจุภัณฑ์
ให้ประสบความสำเร็จ

จากหนังสือ ออกแบบให้โดนใจ (Packaging Design for Success)

ผู้เขียน: ชัยรัตน์ อัสวางกูร

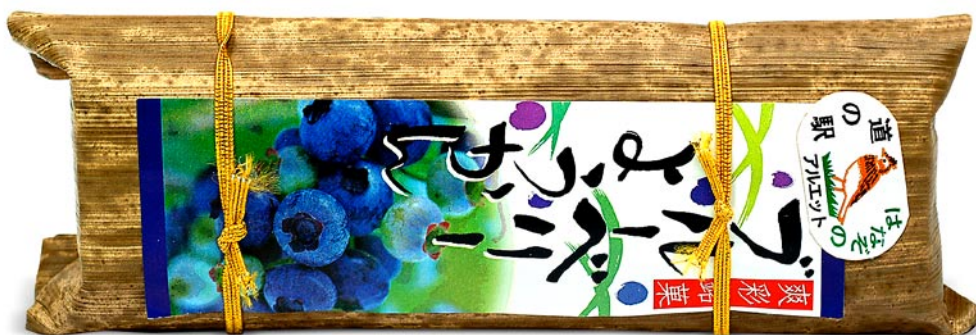
บทนำ

ภายใต้ความหลากหลายของสินค้าและบริการ ทางเลือกของผู้บริโภคแตกแขนงออกไปมากกว่าตรอกซอกซอยบนถนนความสำเร็จของสินค้าแต่ละชิ้นจึงไม่สามารถพึ่งพาคุณภาพของสินค้าหรือกลไกราคาเพียงอย่างเดียว

การตัดสินใจซื้อในคราวแรกและครั้งต่อไปของผู้บริโภค ผลักดันให้ผู้ผลิตต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ควบคู่ไปกับบรรจุภัณฑ์ทั้งในด้านคุณภาพ การสร้างความแตกต่าง และสร้างการจดจำ . . . เพื่อให้สินค้าเป็นที่ยอมรับและถูกใจผู้บริโภค

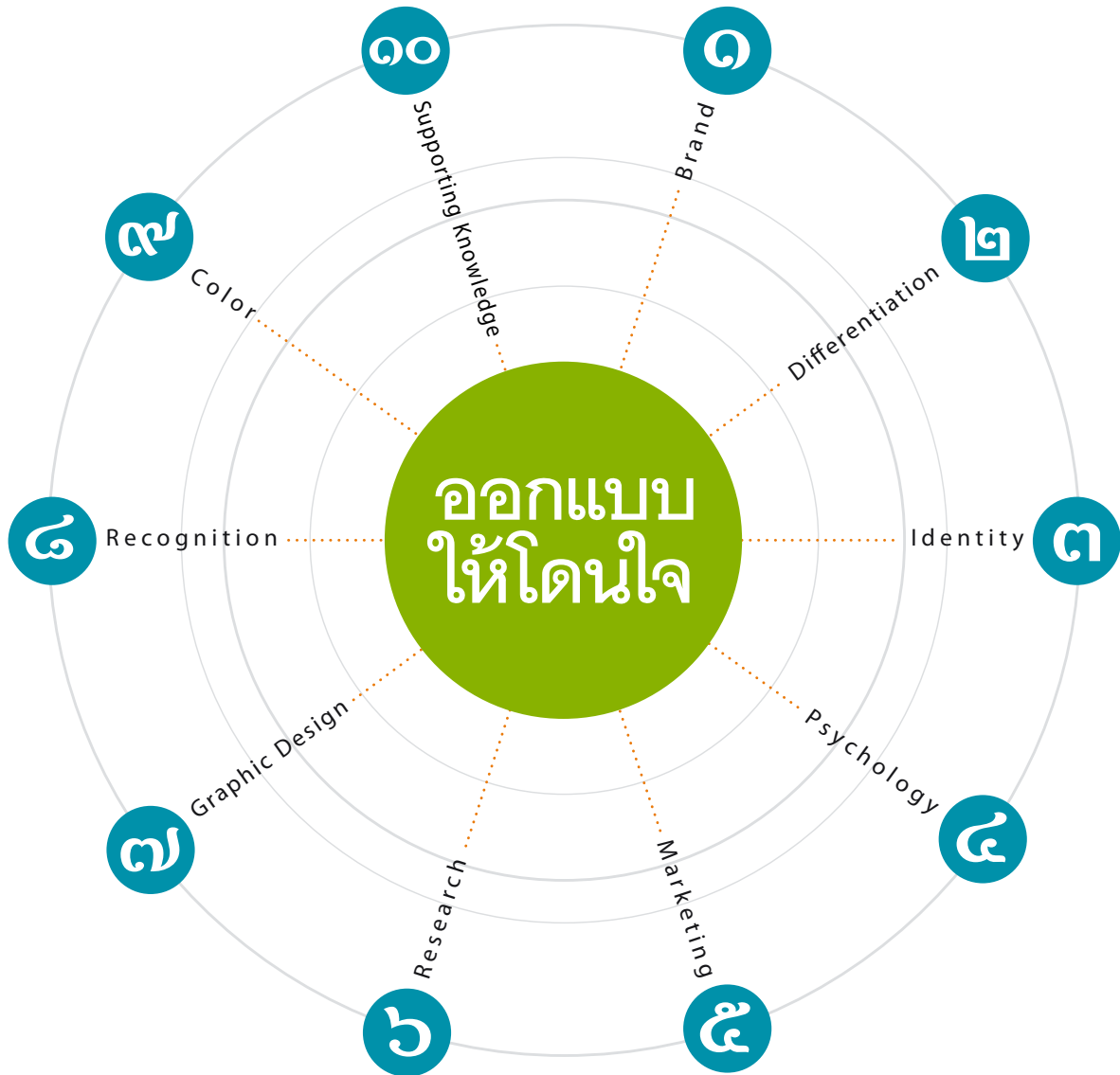
การออกแบบบรรจุภัณฑ์ คือกลยุทธ์สำคัญที่ตอบโจทย์การตลาดกระแสหลัก เพื่อสร้างประสบการณ์และอารมณ์ร่วมระหว่างผลิตภัณฑ์กับผู้บริโภค อันนำไปสู่การสร้าง “แบรนด์” ในดวงใจของลูกค้า เนื่องจากบรรจุภัณฑ์เปรียบเสมือนพนักงานขาย ที่นำเสนอผลิตภัณฑ์สู่ลูกค้า บรรจุภัณฑ์ที่ดีนั้นสามารถดึงดูดความสนใจ เร้าความรู้สึก กระตุ้นการตัดสินใจซื้อ และสร้างการจดจำให้แก่ผู้บริโภค อันเป็นบันไดขั้นสำคัญของการสร้างแบรนด์ ซึ่งส่งผลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของธุรกิจ

บรรจุภัณฑ์มีบทบาทที่สำคัญในด้านการตลาดถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกทำหน้าที่ **ลูงใจให้ซื้อ (Buy Me)** เริ่มตั้งแต่ดึงดูดสายตา กระตุ้นความสนใจ นำไปสู่การตัดสินใจซื้อ และครั้งต่อมาทำหน้าที่ **สร้างการจดจำ (Recognize Me)** ให้ลูกค้ากลับมาเลือกซื้อได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้นในการออกแบบบรรจุภัณฑ์จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในทุกองค์ประกอบตั้งแต่แบรนด์ การสร้างการจดจำ การออกแบบกราฟิก ตลอดจนความรู้ในเรื่องการบรรจุหีบห่อ

และเพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ ผู้เขียนได้รวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นกลั่นกรองและเรียบเรียงขึ้นใหม่เป็นบัญญัติ 10 ประการสำหรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 10 เรื่องที่ต้องรู้ 10 ประเด็นที่นักออกแบบและผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงในการออกแบบ . . . เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

แบรนด์ คือทุกคำตอบ (Brand)

แบรนด์ คืออะไร?

แบรนด์ (Brand) คือ ภาพลักษณ์หรือความคาดหวังที่ผู้บริโภครู้สึกต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการขององค์กร แบรนด์จึงมีไม่เพียงโลโก้ (Logo) หากแต่โลโก้มีไว้เพื่อสร้างการจดจำ และกระตุ้นเตือนผู้บริโภคให้ระลึกถึงแบรนด์ได้

ความรู้สึกที่ผู้บริโภคมีต่อผลิตภัณฑ์ และสร้างการรับรู้ไว้ในใจนี้เองที่เรียกว่า “แบรนด์” แบรนด์จึงไม่เหมือนวัตถุที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างหยุดนิ่ง ตรงกันข้าม แบรนด์เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามการรับรู้และความรู้สึกของผู้บริโภค

แล้วทำไมต้องมีแบรนด์?

ด้วยความหลากหลายของสินค้าในท้องตลาดทั้งผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมือน ใกล้เคียง หรือแตกต่างกัน ล้วนทำให้เกิดทางเลือกและภาวะยุ่งยากในการตัดสินใจของผู้บริโภค เกล็ดที่ไหนก็เค็มเหมือนกัน น้ำตาลยี่ห้อไหนก็หวานเหมือนกัน จะเลือกอย่างไรดี?

เมื่อสินค้ามีความแตกต่างไม่ชัดเจน การตลาดส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะดำเนินการโดยเน้นการสร้างแบรนด์ สร้างภาพลักษณ์ให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย กระตุ้นให้ผู้บริโภคมีอารมณ์และประสบการณ์ร่วมโดยการใช้ฟรีเซนเตอร์และข้อความโฆษณาที่โดนใจกลุ่มลูกค้าที่ต่างกัน **แบรนด์จึงเป็นคำตอบสุดท้ายสำหรับการตลาด** ที่นำไปสู่การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคไม่ได้บริโภคแค่สินค้า แต่บริโภคแบรนด์ ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้โดนใจนั้น จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจใน **แบรนด์ (Brand)** เป็นพื้นฐานสำคัญ

10 บาท
ปริมาตรสุทธิ 150 ซม.³

10 บาท
ปริมาตรสุทธิ 150 ซม.³

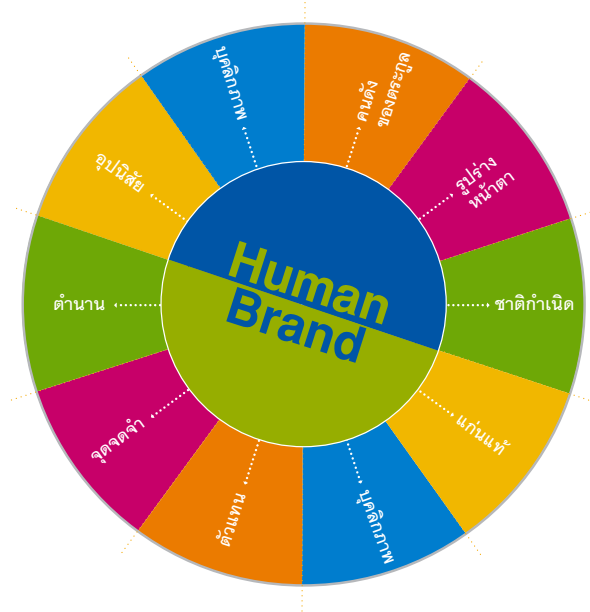
10 บาท
ปริมาตรสุทธิ 150 ซม.³

12 บาท
ปริมาตรสุทธิ 100 ซม.³

พันธุกรรมของแบรนด์ (Brand Genetics)

สิ่งมีชีวิตทั้งหลายรวมถึงมนุษย์มี “พันธุกรรม” เป็นตัวกำหนดลักษณะ เช่น สีผิว ดำแดง เหลือง ผมหยิก ผมนตรง ลักษณะต่างๆ ที่ดีและไม่ดี เด่นหรือด้อย **แบรนด์ที่ดีก็มีพันธุกรรมด้วยเช่นกัน** ตำนาน จุดจดจำ ตัวแทน บุคลิกภาพ และแก่นแท้ คือคุณลักษณะที่สำคัญของแบรนด์

- **ตำนาน (Heritage)** ของแบรนด์เปรียบได้กับ**ชาติกำเนิดของมนุษย์** แบรนด์ที่ดีต้องมีตำนานก็เหมือนกับคน หากมีชาติกำเนิดดีเกิดในตระกูลเก่าแก่ก็เป็นข้อได้เปรียบแค่เกิดในตระกูลดังก็มีเรื่องให้คนพูดถึงได้ สำหรับแบรนด์การมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ หรือมีเรื่องเล่าจะช่วยสร้างความขลัง น่าเชื่อถือ ตลอดจนสร้างความรู้สึกและการจดจำให้แก่ผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น ความต่างประการสำคัญคือ ชาติกำเนิดเลือกไม่ได้ แต่ตำนานหรือเรื่องเล่าของแบรนด์นั้นสามารถสร้างขึ้นได้
- **จุดจดจำ (Identifier)** เปรียบได้กับ**รูปร่างหน้าตาของมนุษย์** แบรนด์ที่ดีมีจุดจดจำหรือเอกลักษณ์ที่จดจำได้ง่าย เห็นแล้วบอกได้เลยเหมือนจุดเด่นของแต่ละคน บางทีเห็นแค่จมูก แค่รูปหน้าก็เดาได้แล้วว่าใคร เหมือนอย่างในการดูหนัง ล้อเลียนนักร้องเมือง จุดจดจำของแบรนด์อาจจะเป็นเรื่องราว สี สัญลักษณ์ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส หรืออะไรก็ได้
- **ตัวแทน (Brand Representative)** เปรียบเหมือน**คนดังของตระกูล** ในการสร้างผลิตภัณฑ์ผู้ผลิตมักมีสินค้าหลากหลาย แต่โดยธรรมชาติแบรนด์ที่ดีจะมีตัวแทนที่โดดเด่นออกมา ซึ่งเป็นเหมือนพระเอกที่จะช่วยให้ผู้บริโภคจดจำได้ง่ายและเร็วขึ้นเหมือนคนดังของแต่ละตระกูล เช่น เมื่อพูดถึงตระกูลเคนเนดี เชื่อว่าหลายคนจะนึกถึง จอห์น เอฟ เคนเนดี โดยอัตโนมัติ
- **บุคลิกภาพ (Brand Personality)** โบราณท่านว่า “สำเนียงส่อภาษา กริยาส่อสกุล” ในทางการตลาดก็นำมาใช้ได้เช่นกัน แบรนด์ดีนอกจากจะมีบุคลิกภาพหรือ**อุปนิสัย**ของตัวเองแล้ว ยังสามารถสร้างบุคลิกภาพให้ผู้บริโภคได้ สร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมระหว่างตัวสินค้าและผู้บริโภค เหมือนที่ฮาร์เลย์สร้างบุคลิกเฉพาะตัวให้แก่ลูกค้าผู้ชื่นชอบเสียงกระหึ่มอันทรงเสน่ห์
- **แก่นแท้ของแบรนด์ (Brand Essence)** หมายถึง**ความเป็นตัวตนที่แท้จริง** สิ่งที่เป็นเนื้อแท้ของเรา เปรียบเหมือนอุปนิสัยที่จะอยู่คู่กับคนๆ นั้นตลอดไป แบรนด์ที่ประสบความสำเร็จจะมีแก่นแท้หรืออุปนิสัยของตัวเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญต่อการกำหนดทิศทางในการสร้างแบรนด์ การสื่อสาร การโฆษณา ทุกอย่างจะผูกติดกับแก่นนี้เสมอและจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลง

นอกจากพันธุกรรมที่ได้กล่าวมาแล้ว แบรนด์ที่ดีต้องมีองค์ประกอบอีกหลายอย่าง ได้แก่ ต้อง**มีคุณภาพคงที่สม่ำเสมอ มีความแตกต่าง**จากคู่แข่งอย่างเห็นได้ชัด และเป็น**ที่หมายปองของผู้บริโภค** แบรนด์ที่ประสบความสำเร็จจะสามารถสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้บริโภครู้สึกว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ นำใช้ และเหมาะสมกับตนเอง

๓

แตกต่างเพื่อเติบโต (Differentiation)

ทำไมต้องแตกต่าง?

หัวใจสำคัญของการสร้างแบรนด์ คือ **ต้องแตกต่าง (Differentiation) และโดนใจ** ทำให้ผู้บริโภครู้สึกว่า**เหมาะกับตัวเอง (Relevant)** เพราะความแตกต่างช่วยให้ผู้บริโภคแยกแยะและจดจำเราได้ นอกจากนี้ยังสามารถบ่งบอกจุดเด่น ข้อดีของผลิตภัณฑ์เมื่อเทียบกับสินค้ารายอื่นที่ใกล้เคียงกัน

ทำอย่างไรให้แตกต่าง?

การสร้างแบรนด์ใหม่ หัวใจสำคัญคือ**ต้องหาจุดต่างของผลิตภัณฑ์ให้ได้** ถ้าผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกันมากอาจหาจุดต่างในเรื่องแนวคิด สร้างความรู้สึกใหม่ให้กับแบรนด์ เช่น การสร้างความรู้สึกใหม่ให้กับเครื่องดื่มคาราบาวแดงที่ทำให้ผู้บริโภคดื่มแล้วรู้สึกว่าได้เป็นนักสู้ผู้ยิ่งใหญ่

นอกจากความแตกต่างของตัวผลิตภัณฑ์แล้วอาจเลือกสร้างความต่างด้วยบรรจุภัณฑ์ อย่างเช่นผลิตภัณฑ์ครีมเทียมซึ่งแต่เดิมเรามักคุ้นเคยครีมเทียมชนิดผงในบรรจุภัณฑ์ที่เป็นกล่องสี่เหลี่ยม ซอง หรือกระป๋องทรงกระบอกดูคล้ายๆ กันทุกยี่ห้อ แต่คอฟฟี่เมตออกบรรจุภัณฑ์ใหม่ในรูปขวดพลาสติกทรงเอวคอด ดูซึกซึ่ แปลกตา นอกจากนี้ยังทยอยปรับโฉมบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ในเครือให้มีรูปทรงแบบเดียวกันนี้ บรรจุภัณฑ์เหล่านี้จะดูติดตามมากกว่า สร้างการจดจำได้ดีกว่าต่อจากนี้เมื่อผู้บริโภคเห็นขวดรูปโฉมลักษณะนี้ก็จะทราบได้ในทันทีว่าเป็นผลิตภัณฑ์ในเครือ Nestlé ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ หากสร้างความแตกต่างแล้วยัง**สามารถใช้งานได้สะดวกขึ้น (Functional Design)** ย่อมช่วยสร้างการจดจำและความประทับใจ หรือโดนใจผู้บริโภคได้มากขึ้น ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

มองหาความต่างให้ผลิตภัณฑ์

การหาความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ หรือตรวจสอบว่าสิ่งที่คิดไว้สอดคล้องกับแบรนด์หรือไม่นั้น เป็นเรื่องเดียวกันกับสิ่งที่นักการตลาดเรียกว่า **การวางตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ (Positioning)** ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของแบรนด์ในระยะยาว

เครื่องมือง่ายๆ ที่สามารถใช้ตรวจสอบตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ และมองหาความต่างระหว่างผลิตภัณฑ์นั้นเรียกว่า **Perceptual Map** โดยการสร้างแกนสองระนาบ X และ Y ขึ้น แล้วกำหนดคุณลักษณะต่างๆ กันที่ปลายทั้งสองด้าน จากนั้นจึงวางตำแหน่งของผลิตภัณฑ์และสินค้าคู่แข่งตามลักษณะที่ระบุบนแกน แกนคุณสมบัตินี้สามารถสร้างได้มากเท่าที่ต้องการ ยิ่งกำหนดการเปรียบเทียบมากเท่าใดก็จะสามารถมองเห็นความแตกต่างหรือตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓

สร้างสรรค์ให้จดจำ (Identity)

จุดจดจำ หรือ Identity ทำหน้าที่เสมือนสวิตช์ไฟที่เปิดให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกหรือระลึกถึงแบรนด์ จุดจดจำสามารถเป็นได้ทั้งรูป รส กลิ่น เสียง ที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้งห้าของมนุษย์ แต่ชื่อมักจะเป็นสิ่งแรกที่ผู้บริโภคจดจำควบคู่ไปกับโลโก้ ส่วนสโลแกนนั้นจะสะท้อนถึงแก่นหรือเนื้อหาของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะช่วยให้เสริมสร้างการจดจำให้ชัดเจน และเห็นภาพพจน์ที่ดียิ่งขึ้น ทั้งสามส่วนนี้จึงเป็นองค์ประกอบหลักที่นักสร้างแบรนด์ใช้สร้างการจดจำในกระบวนการสร้างแบรนด์

Inspired by: Heidi Cody's Work

Design by: WITHIN DESIGN

การสร้างจุดจดจำ

คุณสมบัติสำคัญของจุดจดจำที่ดีคือ ต้องมีความแตกต่างและโดดเด่น สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว เหมือนหน้าตาของคนบางคนที่เราเห็นเพียงบางส่วนหรือเพียงผ่านตาก็ก็น่าสามารถบอกได้ว่าเป็นใคร ในกระบวนการสร้างการจดจำนั้นจะต้องดำเนินการร่วมกันทุกช่องทาง และต้องไม่ลืมว่าองค์ประกอบหลักทั้งสาม คือ ชื่อ โลโก้ และสโลแกนนั้น ควรปรากฏอยู่ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์แบรนด์ในทุกวาระและโอกาส เช่น กระดาษจดหมาย นามบัตร บัตรจุกุญแจ ป้ายโฆษณา E-mail หรือ Website เป็นต้น ดังนั้นคุณสมบัติที่สำคัญคือ ต้องกะทัดรัด และใช้งานง่าย

การตั้งชื่อ

ชื่อ เป็นเรื่องแรกๆ ที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างจุดจดจำ ประเด็นสำคัญคือชื่อนั้นมีคุณสมบัติที่ดีหรือไม่ และเมื่อตั้งชื่อได้แล้วควรมีการตรวจสอบว่ามีประสิทธิผลดีเพียงใด แนวทางการตั้งชื่ออาจคิดได้หลายแบบหลายวิธี เช่น ตั้งตามชื่อเจ้าของ (Founder) อธิบายถึงผลิตภัณฑ์ (Descriptive) สร้างคำขึ้นเอง (Fabricated) หรือตั้งตามตำนานหรือเรื่องเล่า (Metaphor) นอกจากนั้นยังอาจใช้ชื่อย่อ (Acronym) หรือผสมผสานหลายแนวทางที่กล่าวมาแล้ว

คุณลักษณะของชื่อที่ดีควร สั้น จดจำง่าย มีความหมายดี สามารถขยายความได้ ไม่ธรรมดา ตั้งแล้วตกไลน์ได้ มีความหมายเชิงบวก เห็นภาพได้ชัดเจน แตกต่างจากคู่แข่ง ต้องคำนึงถึงอนาคต เป็นสากล และสามารถจดสิทธิคุ้มครองได้

การออกแบบโลโก้

ในการออกแบบโลโก้ก็เช่นเดียวกับการตั้งชื่อที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้อง คุณสมบัติที่ดี และประสิทธิผล ที่สำคัญโลโก้ต้องโดดเด่นเห็นชัดเจน สามารถดึงดูดและแยกแยะได้ทั้งในระยะใกล้และไกล

รูปแบบของโลโก้ (Logo's Category) แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. แบบตัวอักษร (Letter/Pictorial) อาทิ แม่โขง มาม่า โลโก้แบบนี้มีข้อเด่นในตัวตรงที่ผู้บริโภคสามารถอ่านชื่อและจดจำโลโก้ไปพร้อมกันได้ ซึ่งจะช่วยเสริมให้จดจำได้ง่ายดายขึ้น
2. แบบรูปภาพ (Pictorial) มนุษย์นั้นคิดเป็นภาพ และภาพยังสามารถแทนคำพูดนับพัน จึงง่ายต่อการจดจำและใช้แทนคำสื่อความหมาย
3. แบบนามธรรม (Abstract) แม้จะเป็นภาพนามธรรม แต่พื้นฐานความคิดในการออกแบบและตัวโลโก้นั้นก็มักจะผูกกับเรื่องเล่าหรือมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวแบรนด์
4. แบบผสมผสาน (Combination) ใช้ทั้งตัวอักษร ภาพ หรือกราฟฟิคอื่นๆ มาประยุกต์ผสมผสานเข้าด้วยกัน

คุณสมบัติ 9 ประการของโลโก้ที่ดี คือ ต้องมีเอกลักษณ์ มีเอกภาพ เรียบง่าย ความหมายดี เป็นสากล ร่วมสมัย ยั่งยืน ใช้งานง่าย และมีความเหมาะสม

การสร้างสโลแกน

สโลแกนเป็นวลีสั้นๆ ที่สื่อถึงบุคลิกและแก่นแท้ของแบรนด์ ดังนั้นสโลแกนจึงต้องจริงใจและมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี

ประเภทของสโลแกน

1. Imperative มีลักษณะออกคำสั่งมักขึ้นต้นด้วย verb
2. Descriptive อธิบายถึงบริการ ผลิตภัณฑ์ หรือสัญญาที่แบรนด์ให้ไว้
3. Superative บอกถึงความเหนือกว่าของผลิตภัณฑ์ตนเอง
4. Provocative กระตุ้นให้คิด มักออกมาในรูปคำถาม
5. Specific มีความเฉพาะเจาะจงสร้างภาพว่าเป็นผู้นำในกลุ่ม

ลักษณะของสโลแกนที่ดีควร สั้นกระชับ จดจำง่าย มีความหมายดี และเร้าอารมณ์ ที่สำคัญต้องแตกต่างจากคู่แข่ง และมีเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงแก่นและตำแหน่งของแบรนด์

เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Psychology)

ในการผลิตสินค้าและออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องคำนึงไว้เสมอว่าเรามีได้ผลิตสินค้าเพื่อไว้ใช้เอง ดังนั้นในทุกกระบวนการสร้างสรรค์จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความคิด จิตใจ และความต้องการของผู้ใช้เป็นที่ตั้งเสมอ ความเข้าใจในเรื่อง **พฤติกรรม** และ **กระบวนการตัดสินใจ** ของผู้บริโภค นั้น ช่วยให้ทำนายได้ว่าผู้บริโภคจะตอบสนองต่อกลยุทธ์การตลาดของเราอย่างไร ผลลัพธ์หรือบรรจุภัณฑ์แบบไหนที่จะช่วยสร้างแรงกระตุ้นหรือเร้าใจกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ดี เนื่องจากมีผลวิจัยพบว่าผู้บริโภคร้อยละ 75 ซื้อเพราะแรงกระตุ้น ซื้อโดยไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อน ดังนั้นโจทย์ที่ต้องตอบก็คือทำอย่างไรจะ **สร้างสิ่งเร้าที่เป็นแรงกระตุ้นไปสู่การซื้อ** ได้

AIDA บันได 4 ขั้นสู่การตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมีอยู่ 4 ขั้น เรียกสั้นๆว่า AIDA

1. อันดับแรก **สะดุดตา (Attention)** ดึงความสนใจผู้บริโภคเห็นแล้วต้องหันมามอง
2. แล้วเกิด**ความสนใจ (Interest)** อยากรู้รายละเอียด อยากได้ข้อมูลมากขึ้น
3. ตามมาด้วย**มีความต้องการ (Desire)** อยากกิน อยากใช้ อยากลอง
4. **ตัดสินใจซื้อ (Action)** ตกลงเอาอันนี้แหละ

การทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจดังกล่าวนี้ จะช่วยให้ทราบได้ว่ามีอะไรบางอย่างที่ควรและต้องทำ เช่น ต้องวางสินค้าที่ตำแหน่งใดของชั้น ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับเรื่อง**การกราดสายตา**ของผู้บริโภค และ**การออกแบบบรรจุภัณฑ์**ให้สะดุดตา และมีรายละเอียดข้อมูลต่างๆ มากพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อของลูกค้า

สิ่งเร้า แรงกระตุ้นสำคัญ

สิ่งเร้า (Fascination) เป็นสิ่งที่กระตุ้นความสนใจมนุษย์ให้เกิดการคิด การเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ทักษะคิด และพฤติกรรม การจับจ่ายใช้สอยของผู้บริโภคอย่างสูง ถ้าเราสามารถสร้างสิ่งเร้าที่กระตุ้นอารมณ์ผู้บริโภคได้ พวกเขาก็ยินดีลองของใหม่ ดังนั้น**กฎในการจูงใจผู้บริโภค** คือ ผลลัพธ์เร้าอารมณ์ผู้บริโภคมากเท่าไร แรงกระตุ้นให้ซื้อก็มากเท่านั้น จากการศึกษาพบว่าสิ่งเร้าที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ ได้แก่

- **ความใหม่ (New)** ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ไม่ซ้ำซากจำเจ กระตุ้นความสนใจผู้บริโภคได้ดีเสมอ
- **แตกต่าง (Different)** บรรจุภัณฑ์ที่มีความแตกต่าง ฉีกไปจากแบบเดิมๆ ที่ผู้บริโภคคุ้นเคย มักจะสร้างความเร้าใจและกระตุ้นการจดจำได้ดี
- **สนุกสนาน (Fun)** บรรจุภัณฑ์ที่สามารถสร้างความรู้สึกสนุกสนาน น่ารัก น่าขัน ย่อมสร้างความรู้สึกในด้านบวกให้แก่ผู้บริโภค แต่เห็นก็อมยิ้ม อยากจับต้อง อยากลอง อยากซื้อ และยังง่ายต่อการจดจำ
- **เซ็กซี่เร้าใจ (Sexy)** ความรู้สึกลึกลับ เร้าใจ เสน่ห์ดึงดูดเพศตรงข้าม อาจเป็นคุณสมบัติที่ฉาบฉวย แต่อารมณ์ที่ถูกกระตุ้นยังคงเป็นเกณฑ์พื้นฐานในการเลือกแบรนด์

ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เร้าใจ จึงต้องนำเอาปัจจัยทั้งสี่มาใช้ในการออกแบบ นั่นคือ **ทำอย่างไรที่จะให้** **เข้ายวนประสาทสัมผัสให้ได้มากที่สุด** ไม่ว่าจะเป็นสายตา สัมผัส กลิ่น หรือการได้ยิน

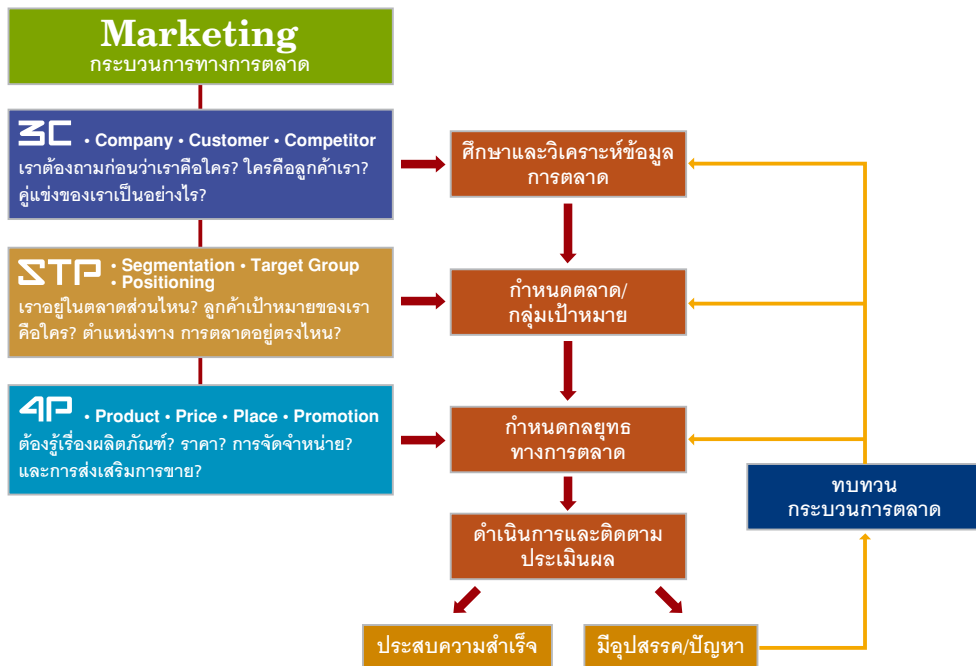
การตลาดบนบรรทัด (Marketing)

นิยามสั้นๆ ของคำว่าการตลาดคือ “กระบวนการที่ช่วยให้เกิดการซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน สินค้าหรือบริการ” แต่กระบวนการทางการตลาดในโลกธุรกิจวันนี้มีรายละเอียดและความซับซ้อนมากมายที่ต้องคำนึงถึง เริ่มต้นด้วยการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแล้วพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบและคุณภาพตามความต้องการนั้น จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนการกำหนดราคา การจัดจำหน่าย การสื่อสารทางการตลาด การส่งเสริมการขาย

การตลาดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของแบรนด์ เพราะการตลาดเป็นกลไกที่ช่วยให้เกิดรายได้และกำไรแก่ธุรกิจ ซึ่งแน่นอนว่าหากกลไกในส่วนนี้ผิดพลาดไป คงยากที่ธุรกิจนั้นจะยืนอยู่หรือก้าวเดินต่อไป สำหรับนักออกแบบนั้น การจะสร้างสรรค์บรรทัดให้ประสบความสำเร็จได้ ย่อมต้องอาศัยการศึกษาทำความเข้าใจในตัวผลิตภัณฑ์และการตลาดของผลิตภัณฑ์ ต้องรู้ถึงลักษณะการใช้งานโดยรอบด้านว่าใช้ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร

กระบวนการทางการตลาด

หลักการวิเคราะห์กระบวนการทางการตลาดที่นักออกแบบสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการออกแบบนั้น อาจเลือกใช้ 3C, STP หรือ 4P

ในขั้นตอนการออกแบบบรรทัด ต้องไม่ละเลยที่จะคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย เพราะผู้บริโภคแต่ละกลุ่มมีแรงจูงใจ วิถีชีวิต พฤติกรรม และการให้คุณค่าที่ต่างกัน เช่น คนหาเช้ากินค่ำจะให้ความสำคัญกับเรื่องปากท้องของตนและครอบครัวเป็นสำคัญ สำหรับคนระดับพนักงานอาจจะต้องการสถานภาพ ความมั่นคง และความก้าวหน้า แต่ในระดับผู้บริหารนั้นปรารถนาความสำเร็จและอำนาจในการควบคุม

ความต้องการที่แตกต่างเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดรูปแบบของบรรทัด และวิธีการดำเนินการทางการตลาด เพื่อให้ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

๖

การวิจัย (Research)

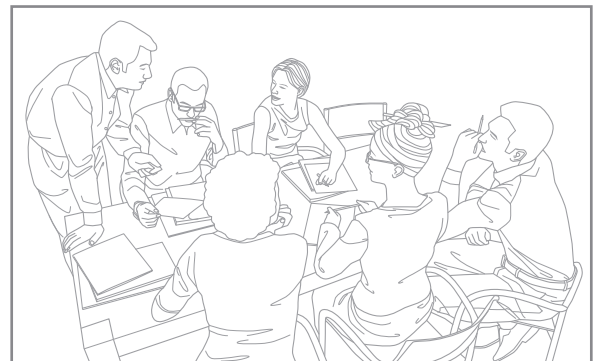
หลายคนคงรู้สึกว่ “การวิจัย” เป็นเรื่องสิ้นเปลือง แต่รู้ไหมว่างานวิจัยมีความจำเป็นต่อการทำการตลาดและการออกแบบบรรจุภัณฑ์มากแค่ไหน? การเซ็นผลิตภัณฑ์สักตัวเข้าตลาดคุณจะได้รับผลผลิตและขายไปตามวิถีทางที่คุณคิด หรือจะทำการทดสอบการตอบสนองต่อสินค้า บรรจุภัณฑ์ และวิธีการทางการตลาดที่วางแผนไว้ แน่ใจว่าการตรวจสอบดังกล่าวย่อมต้องใช้ทรัพยากรและเวลา แต่ยอมคุ้มค้ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การส่งสินค้าเข้าสู่ตลาดแล้วค่อยพบความผิดพลาด

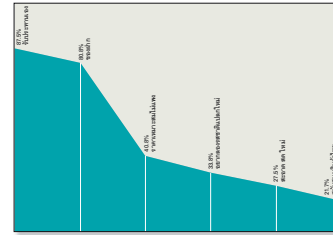
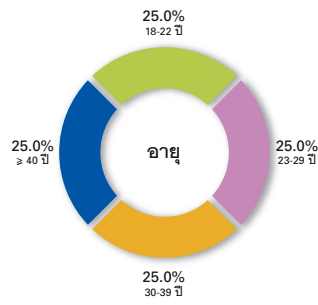
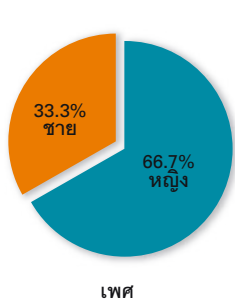
การวิจัย คือกระบวนการสืบสวนและค้นหาความจริงโดยมีขั้นตอนและระบบที่สามารถตรวจสอบได้ การวิจัยเป็นกระบวนการวิทยาศาสตร์ที่อาศัยทฤษฎีและข้อเท็จจริงประกอบกัน หรือจะพูดให้ฟังง่ายก็เหมือนให้คนอื่นเข้ามาช่วยคิดช่วยตอบคำถาม แทนที่จะเป็นคิดเองตอบเองอยู่ฝ่ายเดียว การวิจัยในเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภค สามารถบ่งบอกถึงแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภค เช่น ต้องการสินค้าแบบไหน ปริมาณเท่าใด เวลาที่เหมาะสม ลักษณะการใช้งาน และอื่นๆ ซึ่งส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์และวางแผนการดำเนินการให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้บริโภค

งานวิจัยนั้นมีหลายรูปแบบและอาจไม่ยุ่งยากซับซ้อนอย่างที่คิด บางรูปแบบก็ไม่ต่างจากการพูดคุยกันในชีวิตประจำวัน เพียงแต่ต้องการประเด็นที่ชัดเจน และเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการ รูปแบบของงานวิจัยแบ่งกว้างๆ ได้เป็น 2 ประเภท คือ งานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ บ่อยครั้งที่พบว่าต้องใช้รูปแบบการวิจัยทั้ง 2 แบบร่วมกัน

Research
← Research →
Research

เหตุผลที่ซื้ออาหารประเภทของชุมชนท้องถิ่น

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นรูปแบบการวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์เชิงสถิติตัวเลข จำนวน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ จำนวนมากพอที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายได้ ลักษณะของคำถามในการทำวิจัยมักถามว่า “เลือกอะไร?” (What) มากกว่า “ทำไมถึงเลือก?” (Why) รูปแบบที่พบได้บ่อยได้แก่ แบบสอบถาม โพลหรือการสำรวจความนิยมในเรื่องต่างๆ ก็จัดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป้าหมายของการทำวิจัยประเภทนี้ก็เพื่อให้ได้ความคิดเห็นหรือข้อมูลจากกลุ่มคนที่หลากหลายจำนวนมากพอที่จะให้คาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น การออกแบบสอบถามจำนวนมากๆ การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทำวิจัยควรมีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกับกลุ่มผู้บริโภคในตลาดเป้าหมาย นักวิจัยพยายามจะประมวลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างออกมาในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด ผลจากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางหรือข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบบรรจุภัณฑ์และวางแผนการตลาดได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เชิงลักษณะ จุดมุ่งหมายของการทำวิจัยประเภทนี้คือเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และความเชื่อของผู้บริโภค ผลการวิจัยที่ได้จึงมีเนื้อหาที่มีคุณค่า ก่อให้เกิดความเข้าใจและมุมมองใหม่ๆ ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค การวิจัยแบบนี้เหมาะกับการค้นหาทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจ ความต้องการ วิธีการใช้ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนจรรยาบรรณที่มีต่อการตั้งราคาและการจัดจำหน่าย

รูปแบบการวิจัยที่นิยมใช้กันได้แก่ การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ที่เน้นสัมภาษณ์คนจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพ การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว การสื่อความรู้สึกด้วยภาพแทนคำพูด การเฝ้าสังเกตพฤติกรรม แม้ว่าการวิจัยเชิงคุณภาพนี้จะมีประโยชน์อย่างมาก แต่ก็มีรูปแบบที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนกว่าการวิจัยเชิงปริมาณมาก ทั้งการเลือกกลุ่มเป้าหมาย การสร้างบรรยากาศ รวมถึงการสรุปผลงานวิจัยหรือการวิเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ยังต้องอาศัยการวิจัยภายหลังการออกแบบ เพื่อวัดประสิทธิผลความเหมาะสมในการใช้งาน และการตอบสนองจากกลุ่มเป้าหมายหรือการตอบรับของตลาด ซึ่งในบางครั้งก็อาจนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบรรจุภัณฑ์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

รอบรู้เรื่องดีไซน์ (Graphic Design)

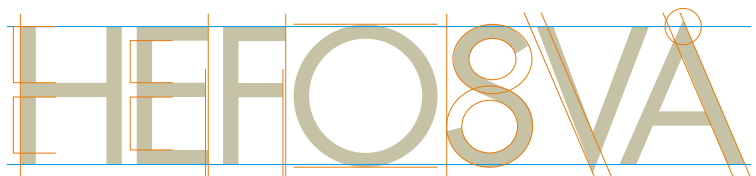
งานออกแบบเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องคำนึงถึงความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และผลเชิงจิตวิทยา ดังนั้นนักออกแบบจึงจำเป็นต้องรอบรู้ในศาสตร์และเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และควบคุมกระบวนการผลิตให้เกิดขึ้นงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หัวใจการออกแบบกราฟฟิกคือการจัดวางความสัมพันธ์ของตัวอักษร สี และภาพ ให้เกิดงานที่สามารถสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะสำหรับบรรณารักษ์ ที่ต้องสื่อสารกับผู้คนจำนวนมากและหลากหลาย จะทำอย่างไรให้สามารถแสดงเนื้อหาได้ชัดเจน น่าสนใจ สื่อบุคลิกภาพของแบรนด์ และผลิตภัณฑ์ได้ถูกต้องตรงใจ ทั้งยังต้องกระตุ้นความต้องการซื้อของผู้บริโภคได้อีกด้วย

ศิลปะการใช้ตัวพิมพ์ (Typography)

ตัวอักษรไม่เพียงสื่อข้อมูลตามอักขระ แต่ยังสามารถสื่ออารมณ์หรือความหมายทางสัญลักษณ์ ซึ่งง่ายต่อการจดจำของผู้รับสารมากกว่าเนื้อหาของข้อมูลนั้น ชื่อภาพยนตร์นั้นเป็นตัวอักษรที่ชัดเจนในการสื่อถึงบุคลิกหรือความรู้สึกเชิงสัญลักษณ์ของแบบตัวอักษร แค่เห็นชื่อแต่ละเรื่องเราก็สามารถบอกได้ว่าเป็นภาพยนตร์แนวไหน **ศิลปะการใช้ตัวพิมพ์ (Typography) จึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างการจดจำ** การสื่อสารด้วยตัวอักษรที่แตกต่างและโดดเด่นอย่างสม่ำเสมอครั้งแล้วครั้งเล่าจะช่วยประทับความทรงจำไว้ในสมองผู้บริโภคโดยอัตโนมัติ อย่างเช่นตัวพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งออกแบบโดย อ.ทองเต็ม เสมอรสุด ได้ถูกใช้งานอย่างต่อเนื่องมาหลายสิบปี จนผู้คนคุ้นเคยและจดจำได้ทั่วทั้งประเทศ

การเลือกใช้**แบบอักษร (Fonts)** ให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ในเรื่อง**ประเภทของตัวพิมพ์ (Type Classification)** และทำความเข้าใจคุณสมบัติอันแท้จริงของตัวพิมพ์แต่ละประเภท **แบบตัวพิมพ์ (Typeface)** รูปร่างหน้าตา บุคลิกของฟอนท์ **การจัดระยะตัวอักษร (Letter Spacing)** ช่องไฟ วรรคตอน การขีดเซยทางสายตา การทิ้งระยะระหว่างบรรทัด **ความชัดเจนในการอ่าน (Legibility)** และการจัดวาง นอกจากนั้นยังต้องรู้จักเลือกใช้ฟอนท์หลายแบบร่วมกันอย่างเหมาะสมกลมกลืน ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นศาสตร์สำคัญที่จะช่วยเสริมความสำเร็จในงานออกแบบบรรณารักษ์

**VOLVO TYRE PROGRAM
BUY 4 PAY 3***

เรื่องของสี (Colors Perception)

ปัญหาน่าปวดหัวที่นักออกแบบมักเจอในเรื่องสีคือ งานพิมพ์ที่ได้ไม่ตรงกับที่ออกแบบ และก็เป็นเรื่องปวดหัวต่อไป หากนักออกแบบไม่ทำความเข้าใจกับธรรมชาติของสี และขีดจำกัดในการแสดงสีของกระบวนการทำงานที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุที่ระบบการพิมพ์ (CMYK) นั้นสามารถแสดงเฉดสีได้น้อยกว่าที่จอภาพ (RGB) และสายตามนุษย์สามารถแยกแยะได้ ดังนั้นการทำ CMS (Color Management System) โดยการสร้าง Profile งานพิมพ์เพื่อนำมาปรับหน้าจอ Monitor ให้แสดงเฉดสีใกล้เคียงกับระบบการพิมพ์จะช่วยให้ได้งานพิมพ์มีสีใกล้เคียงกับหน้าจอ Monitor มากที่สุด

นอกจากนั้น การพยายามทำความเข้าใจในเรื่องระบบสีของการพิมพ์ ทั้งเรื่องการพิมพ์สี่สี (CMYK) และการพิมพ์สีพิเศษ (Spot Color) ที่อ้างอิงกับเฉดสีของ PANTONE นั้นจะช่วยให้สามารถผลิตชิ้นงานได้ตรงกับการออกแบบมากยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ (Illustration)

ภาพที่ปรากฏบนบรรจุภัณฑ์นั้นเป็นเรื่องสำคัญซึ่งนักออกแบบจะละเลยเสียมิได้ เพราะภาพนั้นมีบทบาทสำคัญทั้งในเรื่องการดึงดูดสายตา สร้างความแตกต่างและการจดจำ เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาเลือกใช้ภาพ เราอาจแบ่งประเภทของภาพประกอบออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ **ภาพถ่าย** ซึ่งมีคุณสมบัติเด่นคือสื่อสารให้ผู้บริโภครู้สึกได้ว่าเป็นของจริง และ**ภาพวาด** ทั้ง Drawing, Painting, Air-brushing, Computer Drawing ซึ่งได้เปรียบตรงที่สามารถสร้างขึ้นได้ตรงตามความคิดความต้องการมากกว่า

ภาพถ่ายนั้นเหมือนจริง ดูน่าเชื่อถือ และกระตุ้นความหิวกระหายของผู้บริโภคได้มากกว่าภาพวาด เราจึงมักพบว่าสินค้าโดยเฉพาะในหมวดอาหารส่วนใหญ่ใช้ภาพถ่ายบนบรรจุภัณฑ์ ยิ่งผลิตภัณฑ์อาหารตัวใหม่ๆ ที่ออกสู่ตลาด ภาพถ่ายจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นที่จะลิ้มลองได้ดีกว่า แต่ไม่ใช่ภาพวาดจะไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์เสมอไป เพราะทุกอย่างล้วนมีข้อดีในตัวเอง ภาพวาดนั้นสรรสร้างได้ตามจินตนาการ ดังนั้นย่อมง่ายที่จะสร้างความแตกต่างและโดนใจกลุ่มลูกค้าได้มากกว่า และหากทำได้ดียังช่วยให้ผู้บริโภคจดจำได้ง่ายกว่าภาพถ่าย ซึ่งโดยธรรมชาติจะมีรายละเอียดและความซับซ้อนมากกว่า ที่อยากจะเน้นย้ำไว้คือ การออกแบบกราฟิกนั้น นักออกแบบจะต้องผลิตงานที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ และตอบสนองความต้องการของตลาดได้ มิใช่ตามความประสงค์ของผู้ออกแบบเอง

สีนั้นสำคัญฉะนี้ (Color)

สี เป็นภาษาพิเศษ มีพลังและมิติในการสื่อสารมากกว่าภาษาที่เป็นตัวอักษร ในกระบวนการสร้างแบรนด์ สีถูกนำมาใช้ในการสร้างการจดจำและสร้างความเชื่อมโยง เช่น สีแดง ต้องโคคา-โคล่า สีเหลืองคู่กับ Kodak หรือสีชมพูของบาร์บี้ เป็นต้น ทำไมสีสันของบรรจุภัณฑ์จึงสามารถกระตุ้นความต้องการซื้อ เหตุใดเราจึงรู้สึกดีกับสีหนึ่งแต่กลับตรงกันข้ามในอีกสี จากการศึกษาวิจัยพบว่า การตอบสนองต่อสีนั้นเป็นเรื่องของจิตใจ เกิดจากผลของสีต่อสายตาและระบบประสาทของเรบบางส่วนยังขึ้นกับวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมาด้วย นั่นเป็นเหตุผลที่เราต้องเข้าใจจิตวิทยาของสี

หลักการใช้สีในการออกแบบ (Color Basics)

ไม่มีสีที่เรียกว่า “ดี” หรือ “เลว” เราสามารถเลือกใช้สีต่างๆ ในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเมื่อจะเลือกใช้สีควรทำความรู้จักกับวงจรสี (Color Wheel) ซึ่งประกอบขึ้นด้วยสีพื้นฐาน 12 สี แต่สามารถเพิ่มสีสันให้มากขึ้นได้โดยการเพิ่มความสว่าง (Tints) หรือความเข้ม (Shades) ให้สีทั้ง 12 สีนี้

หลักการเลือกใช้สีในการออกแบบนั้น อาศัยความสัมพันธ์ของบรรดาสีบนวงจรสี ซึ่งเมื่อเรานำมาใช้ประกอบในรูปแบบต่างๆ ก็จะมีผลให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน หลักการใช้สีทั้ง 10 ประการ ต่อไปนี้มิได้เป็นกฎตายตัวเพียงแต่ช่วยให้เราสามารถเลือกใช้สีได้ง่ายและตรงตามวัตถุประสงค์ได้ดียิ่งขึ้น

1. สีขาวดำ (Achromatic) คือการใช้เพียงสีขาว ดำ และเทาเท่านั้น ไม่ใช้สีอื่น ให้ความรู้สึกจริงจัง หนักแน่น
2. สีเอกรงค์ (Monochromatic) เป็นการใช้สีบนวงจรสีเพียงแถบสีเดียว แต่เพิ่มระดับความเข้ม-อ่อน ทำให้ได้โครงสร้างที่เรียบง่าย เมสบาย ดูคลาสสิก ไม่เบื่อง่าย
3. สีขั้นที่หนึ่ง (Primary) หรือแม่สี คือการใช้เฉพาะแม่สีทั้งสาม คือแดง เหลือง น้ำเงิน
4. สีขั้นที่สอง (Secondary) คือการใช้เฉพาะสีผสมขั้นที่ 2 ทั้งสาม คือม่วง ส้ม เขียว
5. สีขั้นที่สาม (Tertiary) คือการใช้เฉพาะสีในกลุ่มของสีผสมขั้นที่ 3 ทั้งหมด
6. สีใกล้เคียง (Analogous) คือสีที่อยู่ขนานข้างของสีที่ใช้บนวงจรสี การใช้สีในลักษณะนี้จะให้ผลงานที่มีความรู้สึกกลมกลืนกัน
7. สีคู่ประกบ (Complementary) คือคู่สีที่อยู่ตรงกันข้ามบนวงจรสี บางทีเรียกว่าสีตรงข้าม การใช้งานลักษณะนี้จะให้ผลงานที่โดดเด่น ดึงดูดสายตาได้ดี มักใช้ในงานประชาสัมพันธ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์
8. สีคู่ขนานของสีตัดกัน (Split Complementary) คือการใช้สีใดสีหนึ่งควบคู่กับสีที่อยู่ขนานข้างทั้งซ้ายหรือขวาของสีตรงกันข้าม
9. สีกลาง (Neutral) คือการใช้สีใดสีหนึ่งควบคู่กับสีของตัวมันที่ผสมด้วยสีตรงข้ามหรือสีดำ ให้ความรู้สึกนิ่ง สงบ สบาย
10. สีใกล้เคียงของสีตรงข้าม (Clashing/Incongruous) คือการใช้สีใดสีหนึ่งคู่กับสีที่อยู่ถัดไปของสีตรงกันข้าม

สีและอารมณ์ (Color and Mood)

ไม่มีสิ่งใดสร้างอารมณ์ความรู้สึกได้ดีกว่าสี สีส่งผลต่อมุมมองและพฤติกรรมของมนุษย์เรา คู่สีที่น่าสนใจสามารถดึงเราให้หยุด เปลี่ยนมุมมอง หรือทำให้มองผลิตภัณฑ์นั้นในมุมมองใหม่ๆ สีเป็นเรื่องของรสนิยม อารมณ์และการตอบสนองต่อสีต่างๆ ขึ้นกับปัจจัยหลายประการ การเลือกใช้สีจึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการวิจัยพฤติกรรมและจิตวิทยาของผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มมาประกอบการตัดสินใจ เพราะสีแต่ละสีอาจจะสร้างความรู้สึกหรือสื่อความหมายที่แตกต่างกันในกลุ่มคนต่างเชื้อชาติต่างวัฒนธรรม

ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับกลุ่มลูกค้าคนไทยนั้น สามารถหาข้อมูลในเรื่อง “การรับรู้สีของคนไทย” ได้จากงานวิจัยของ ดร.อรัญ หาญสืบสาย และคณะ จากภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ผลิตและผู้ออกแบบที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์

RED

แดง

“ ร้อนแรง มีชีวิตชีวา เป็นผู้หญิง ไร้อารมณ์ ตื่นเต้น หูร่า โดดเด่น สะดุดตา เป็นแฟชั่น ”

YELLOW

เหลือง

“ สดชื่น สนุกสนาน เป็นอิสระ สบายใจ เป็นธรรมชาติ โดดเด่น สะดุดตา ดึงดูดใจ ”

VIOLET

ม่วง

“ สดชื่น มีชีวิตชีวา หูร่า มีระดับ มีเสน่ห์ มีพลัง มีอำนาจ สนุกสนาน เป็นแฟชั่น สะดุดตา ดึงดูดใจ ”

CYAN

ฟ้า

“ เย็นสบาย สดชื่น มีชีวิตชีวา ผ่อนคลาย ทันสมัย เป็นธรรมชาติ เป็นผู้หญิง โดดเด่น สะดุดตา เป็นแฟชั่น ”

GREEN

เขียว

“ เป็นธรรมชาติ สดชื่น มีชีวิตชีวา หย่อนอารมณ์ มีเสน่ห์ สุขภาพดี สะดุดตา โดดเด่น ดึงดูดใจ ”

BROWN

น้ำตาล

“ คลาสสิก อยู่ยง คงกระพัน เชื่อถือได้ เป็นธรรมชาติ สร้างมูลค่าเพิ่มได้ ”

PINK

ชมพู

“ เป็นผู้หญิง แฟชั่น นุ่มนวล ทันสมัย มีเสน่ห์ โดดเด่น สะดุดตา ”

BLUE

น้ำเงิน

“ ภูมิฐาน เป็นทางการ ทนทาน คลาสสิก มีพลัง เป็นผู้ชาย เป็นแฟชั่น สร้างมูลค่าเพิ่มได้ ”

BLACK

ดำ

“ ภูมิฐาน หูร่า มีคุณค่า มีระดับ คลาสสิก เชื่อถือได้ อยู่ยงคงกระพัน ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม ”

รู้บางสิ่งในทุกอย่าง (Supporting Knowledge)

การจะออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ประสบความสำเร็จ นักออกแบบไม่เพียงต้องมีความแตกฉานในเรื่องงานออกแบบ แต่ยังต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในด้านการตลาด การจัดจำหน่าย รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต ทั้งในเรื่องระบบการพิมพ์ การบรรจุหีบห่อ และการขนส่ง

นอกจากนี้ นักออกแบบยังต้องรอบรู้ในเรื่องกฎระเบียบต่างๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ อาทิ การจดทะเบียนการค้า การแสดงฉลาก เครื่องหมาย อย. รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้เพื่อการขายในสังคมยุคใหม่ เช่น รหัสแท่ง (Bar Code) และ RFID (Radio Frequency Identification) เป็นต้น

ความรู้ในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยสนับสนุนให้นักออกแบบสามารถสร้างสรรค์งานบรรจุภัณฑ์ให้โดนใจดังที่ตั้งความหวังไว้ ทั้งยังสามารถลดความยุ่งยากและความเสี่ยงต่อความผิดพลาดในการผลิตได้เป็นอย่างดี

ทั้งหมดนี้คือ 10 เรื่องที่ต้องรู้ 10 ประเด็นที่นักออกแบบและผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงในการออกแบบ อย่างไรก็ตามอยากฝากทิ้งท้ายไว้ว่า “ทฤษฎีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ใครเป็นนักออกแบบที่ดีได้ การปฏิบัติและฝึกฝนเท่านั้นที่สร้างนักออกแบบที่ยิ่งใหญ่”

